

[AM2022.12.06B]

**Retten på Frederiksbergs DOM - 6. december 2022 - 9225/2022 -
0100-94121-00003-20**

Anklagemyndigheden mod *Tiltalte*, født juni 1973

Sagens baggrund og parternes påstande

Anklageskrift er modtaget den 19. oktober 2022.

Tiltalte er tiltalt for overtrædelse af

1.

(0100-94121-00003-20)

Overtrædelse af lovbekendtgørelse nr. 583 af 26. marts 2021 (tidligere nr. 964 af 26. august 2019) om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, § 5, stk. 1, jf. § 2 a, stk. 2, og stk. 3,

ved den 17. juli 2020 og 17. september 2020, som ejer af *Virksomhed* og erhvervsmæssig sælger af alkohol, på hjemmesiden *Hjemmeside1*, ikke at have sikret sig imod salg af alkohol til personer under henholdsvis 16 og 18 år, idet virksomheden ikke drev et alderskontrollsystem.

2.

(0100-94121-00004-20)

Overtrædelse af lovbekendtgørelse nr. 583 af 26. marts 2021 (tidligere nr. 964 af 26. august 2019) om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, § 5, stk. 1, jf. § 2 a, stk. 4,

ved den 17. juli 2020 og den 17. september 2020 som ejer af *Virksomhed* og erhvervsmæssig sælger af alkohol, på hjemmesiden *Hjemmeside2* ikke ved synlig skiltning udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, at have informeret om, at salg af alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted ved kundens forevisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder aldersgrænserne for salg af alkoholholdige drikkevarer.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har påstået frifindelse.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af *tiltalte* og vidnet jurist *Vidne*.

[FORKLARINGER UDELADT]

Oplysningerne i sagen

Københavns Politi indstillede den 29. juni 2021 til påtaleopgivelse i sagens forhold 1, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1, og til meddelelse af en advarsel i sagens forhold 2, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Sikkerhedsstyrelsen påklagede Københavns Politis afgørelse den 14. juli 2021.

Sagen blev efterfølgende forelagt for Statsadvokaten i København, der traf afgørelse den 16. juni 2022, hvoraf blandt andet følgende fremgår:

"...

Etablering af et alderskontrollsystem

Når anklagemyndigheden har besluttet at opgive påtalen mod *Tiltalte* vedrørende forhold 1 – (manglende alderskontrollsystem på hjemmesiden *Hjemmeside1*, er det fordi jeg mener, at sigtelsen er grundløs.

Sikkerhedsstyrelsen har til Københavns Politi oplyst, at styrelsen ikke finder, at der foreligger et krav om egentlig alderskontrollsystem, og at der heller ikke findes specifikke krav til, hvordan en virksomhed skal håndtere kontrol af en købers alder. Det er anført, at dette imidlertid ikke fritager virksomheden fra at sikre sig, at aldersgrænserne i loven overholdes. Sikkerhedsstyrelsen har endvidere oplyst, at det er styrelsens opfattelse, at en virksomhed, der sælger alkoholholdige drikkevarer via en hjemmeside, ikke kan se kunden, og derfor altid vil være i tvivl om, hvorvidt kunden opfylder de i loven fastsatte aldersgrænser.

Efter statsadvokatens opfattelse ses hverken lovens ordlyd eller forarbejder at indeholde et krav om etablering af et generelt alderskontrollsystem. Det er min opfattelse, at loven alene indeholder et krav om, at den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på henholdsvis 1,2 og 16,5, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren konkret er i tvivl om, hvorvidt kunden er fyldt henholdsvis 16 år eller 18 år.

Formuleringen af § 2 a, stk. 2 og stk. 3, sammenholdt med § 2, stk. 5, og lovbemærkningerne hertil, kræver efter min opfattelse, at der skal foreligge et konkret salg, hvor der er tvivl om en kundes alder, førend der kan pålægges straf. Foreligger disse omstændigheder ikke, vil der efter min opfattelse alene være tale om forsøg. Der som nævnt ovenfor ikke kan straffes, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

Efter min opfattelse er der således ikke den til domfældelse i en straffesag tilstrækkelige tydelige lov hjemmel.

Selvom jeg er enig i, at der altid kan være tvivl om en kundes alder ved handel på internettet, er det min opfattelse, at bestemmelsen, således som den er formuleret, ikke indebærer en pligt til at etablere et generelt alderskontrollsystem.

..."

Statsadvokaten i København bad for så vidt angår forhold 2 Københavns Politi om at udstede et bødeforlæg, da statsadvokaten ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for at afgøre sagen med en advarsel.

Sikkerhedsstyrelsen klagede den 4. juli 2022 over Statsadvokaten i Københavns afgørelse vedrørende forhold 1 til Rigsadvokaten. Af klageskrivelsen fremgår blandt andet følgende:

"...

Tilstrækkelig hjemmel

Statsadvokaten har anført, at der efter deres opfattelse ikke i lovens ordlyd eller forarbejder er et krav om etablering af et generelt alderskontrollsystem og at de på den baggrund vurderer, at der ikke er den til domfældelse tilstrækkeligt klare hjemmel.

Det fremgår af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år § 2, at der fra butikker, hvor der foregår detailsalg, ikke må sælges drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på henholdsvis 1,2 og derover, samt 16,5 og derover til personer under henholdsvis 16 og 18 år.

Det fremgår endvidere af § 2 a, stk. 2 og 3, at den der erhvervsmæssigt sælger alkoholige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på henholdsvis 1,2 og derover, samt 16, 5 og derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt henholdsvis 16 og 18 år.

Af forarbejderne fremgår det, at "butikker" ligeledes omfatter salg via internettet, hvorfor aldersgrænserne ligeledes skal overholdes ved internetsalg.

Sikkerhedsstyrelsen har til opgave at føre kontrol med at disse regler overholdes. Det fremgår af lovens § 2b, stk. 2. En del af denne kontrol medfører, at Sikkerhedsstyrelsen kan kræve at få meddelt alle oplysninger fra detailhandlere og købere, der er nødvendige for kontrollen. Det fremgår af stk. 3.

Sikkerhedsstyrelsens kontrol består i at kontrollere, hvorledes onlinebutikken lever op til kravet om ikke at sælge til mindreårige. Der er i loven fastsat krav til hvorledes butikker skal sikre sig mod at sælge til personer under henholdsvis 16 og 18 år. Det skal de sikre ved at kræve billedlegitimation i tilfælde af tvivl om købers alder. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at kan køber ikke vise gyldig billedlegitimation, må butikken ikke sælge til vedkommende.

Statsadvokaten er enig i Sikkerhedsstyrelsen i, at der altid kan være tvivl om køberens alder, når købet sker via onlinebutikker. Afledt heraf, er butikken – uanset at den er online – påkrævet at se gyldig billedlegitimation inden de sælger til kunden. En direkte ordlydsfortolkning til §§ 2 og 2 a, vil medføre, at ingen lovligt kan sælge alkohol (og tobak mv) via internettet, ide de altid vil være i tvivl om kundens alder og ikke kan efterkomme kravet om at se billedlegitimation.

Eftersom der ikke på nuværende tidspunkt er et set up der kan hjælpe online butikkerne til at sikre overholdelse af aldersgrænsekravet, og Sikkerhedsstyrelsen ikke er interesseret i at afskære online-butikker muligheden for at sælge alkoholige drikkevarer, tobaksprodukter mv., kræver Sikkerhedsstyrelsen det mindre i det mere, nemlig at onlinebutikkerne på anden vis søger at sikre sig ved at bringe sig ud af denne tvivl.

Det er Sikkerhedsstyrelsens vurdering, at online butikkerne kan bringe sig ud af denne tvivl om kundens alder, ved at kunden tilkendegiver sin alder over for butikken. Hvilken metode der anvendes hertil (pop up, afkrydsning eller andet) stiller Sikkerhedsstyrelsen ikke krav til. Alternativt kan online butikken fx kræve, at betaling for alkoholige drikkevarer, tobaksvarer m.v. alene kan betales med korttyper, der kan udstedes til personer over 18 år. Et sådant generelt krav kan efter Sikkerhedsstyrelsens opfattelse fortolkes ind i §§2 og 2a, som mindre bebyrdende, end at pålægge dem noget, som ikke er muligt.

At etablere en form for alderskontrollsystem, der kan bringe dem tilstrækkeligt ud af denne tvivl, er en løsning der både værner om unges sundhed og om online butikkernes eksistens.

Retspraksis

Sikkerhedsstyrelsen må ligeledes bemærke, at der forinden påtaleopgivelsen i denne konkrete sag, er afgjort mere end 35 sager på landsplan, hvoraf ikke under seks af disse er blevet behandlet af domstolene. Resten er afgjort med bødeforlæg. Den konkrete vurdering i denne sag er således i strid med den vurdering Anklagemyndigheden tidligere har anlagt i sager omhandlende online alderskontrollsystem.

..."

Den 15. august 2022 besluttede Rigsadvokaten at omgøre Statsadvokaten i Københavns afgørelse, således at der rejses tiltale i sagens forhold 1 med følgende begrundelse:

"...

Begrundelsen for min afgørelse er, at domstolene i flere lignende sager, herunder navnlig Retten i Odenses dom af 3. marts 2021 og Retten i Roskildes dom af 20. september 2021, har fundet, at der har foreligget overtrædelse af lov om forbud mod salg og alkohol til personer under 18 år § 2a, stk. 2 og 3, selvom der i sagerne ikke har fundet konkrete køb sted.

Rigsadvokaten er imidlertid enig i statsadvokatens vurdering af sagen, herunder i forhold til, hvorvidt der efter lov om forbud mod salg og alkohol til personer under 18 år § 2a, stk. 2 og 3, gælder et krav om etablering af et generelt alderskontrollsystem.

På den baggrund er det Rigsadvokatens vurdering, at der bør rejses tiltalte i nærværende sag med henblik på ved en domstolsprøvelse af sagen, at få klarlagt, hvorvidt der efter lov om forbud mod salg og alkohol til personer under 18 år § 2a, stk. 2 og 3, gælder et krav om etablering af et generelt alderskontrollsystem.

..."

Der er under sagen dokumenteret fra forhold 1, bilag 2 (Sikkerhedsstyrelsens politianmeldelse af 17. september 2020 til Københavns Politi af *Virksomhed*, bilag 2.3., (Sikkerhedsstyrelsens brev af 17. juli 2020 til *Virksomhed* vedrørende deres tilsyn den 17. juli 2020), bilag 2.4. (screenshots fra *Hjemmeside1* fra Sikkerhedsstyrelsens tilsyn), bilag 2.6. (Sikkerhedsstyrelsens afgørelse af 31. juli 2020 vedrørende tilsynet af hjemmesiden *Hjemmeside1*).

Der er dokumenteret fra forhold 2, bilag 2 (Sikkerhedsstyrelsens politianmeldelse af 17. september 2020 til Københavns Politi af *Virksomhed*).

Der er videre dokumenteret fra forhold 2, bilag 2.1. (Sikkerhedsstyrelsens brev af 24. februar 2020 til *Virksomhed* om, at sagen vedrørende slutning af sag vedr. alderskontrol), hvor det blandt andet fremgår, at:

” ...

Sikkerhedsstyrelsen skrev til dig den 25. september 2019 hvor vi gjorde dig opmærksom på, at din hjemmeside *Hjemmeside2* ikke levede op til reglerne vedrørende alderskontrol.

Sikkerhedsstyrelsen har den 21. februar 2020 på ny foretaget tilsyn på en udvalgt del af din hjemmeside *Hjemmeside2*.

Sikkerhedsstyrelsen vurderer, at din hjemmeside nu lever op til lovens krav om alderskontrol.

Sagen afsluttes derfor hos os og vi foretager os ikke yderligere.

...”

Der dokumenteret fra forhold 2, bilag 2.2. (Sikkerhedsstyrelsens brev af 17. september 2020 til *Virksomhed* med orientering om, at sagen er sendt til politiet), hvor det blandt andet fremgår:

” ...

Din sag om manglende efterlevelse af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år er nu sendt til politiet.

Sikkerhedsstyrelsen kontaktede dig den 17. juli 2020 om dine bemærkninger til problemstillingen og igen den 31. juli 2020, om at bringe manglerne i orden.

Vi kan konstatere, at du ikke har fulgt vores opfordring. Vi har derfor meldt dig til politiet.

...”

Der er videre dokumenteret fra forhold 2, bilag 2.3. (screenshots fra Sikkerhedsstyrelsens tilsyn på *Hjemmeside2*, bilag 7.2. (Sikkerhedsstyrelsens skrivelse til *Virksomhed* af 27. juli 2021 om at sagen sluttes, da hjemmesiden lever op til lovens krav om alderskontrol og skiltning).

Personlige oplysninger

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Retsgrundlag

Af §§ 2, 2 a og 5 i lov nr. 964 af 26. august 2019 (nugældende lov nr. 583 af 26. marts 2021) om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år fremgår følgende:

” ...

§ 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover må ikke sælges til personer under 16 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Stk. 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover må ikke sælges til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

§ 2 a. Den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 2. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 16 år.

Stk. 3. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 4. Butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, skal ved synlig skiltning, der er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted ved kundens forevisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder aldersgrænserne for salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, jf. stk. 1-3.

Stk. 5. Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om udformning, opsætning m.v. af skilte, jf. stk. 4.

...

§ 5. For overtrædelse af §§ 1-2 a og regler udstedt i medfør af § 2 a, stk. 5, straffes butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. med bøde. Det skal ved straffens udmåling betragtes som en særligt skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen af §§ 1-2 a og regler udstedt i medfør af § 2 a, stk. 5, er af grov eller gentagen karakter. Bestemmelsen i straffelovens § 23 finder ikke anvendelse.

...”

Lovens § 2 a blev indført ved lov nr. 321 af 23. marts 2013. Af de almindelige bemærkninger fremgår blandt andet følgende:

” ...

3.1.2. Overvejelser og forslag

Det er i dag for let for unge under 18 år at købe tobak og alkohol på trods af forbuddet mod at sælge tobak og alkohol til personer under 18 år.

Det er butiksindehaveren, restauratøren, hotelværtten, kantineindehaveren m.v., og butikspersonalet, som skal sikre, at der ikke sælges tobak og alkohol til børn og unge under 18 år i strid med reglerne i §§ 1 og 2.

Da det kan være vanskeligt at bedømme en ungs alder, dvs. om kunden er 18 år, 16 år eller yngre, foreslås, at det præciseres, at den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, i tilfælde af tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser, skal forlange at få fremvist gyldig billedlegitimation. Det vil sige, at det fastslås i lovtæksten, at sælgeren har pligt til at få bekræftet kundens alder, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år ved køb af tobaksvarer, jf. §1 og henholdsvis 16 og 18 år ved køb af alkoholholdige drikkevarer afhængigt af alkoholvolumenprocenten, jf. § 2, stk. 1 og 2.

Formålet med § 2 a, stk.1-3 er således, at understøtte lovens §§1 og 2 om forbud mod salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer til personer under 18 år.

..."

Af de specielle bemærkninger til lovens § 2 a fremgår blandt andet følgende:

"...

Til nr. 1

...

I tilfælde hvor sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser, påhviler det således sælgeren, det vil bl.a. sige butiksindehaveren, restauratøren, hotelværtten, kantineindehaveren m.v., og ansat personale, jf. stk.1-3, at få bekræftet kundens alder. Det betyder, at den nævnte personkreds skal bede om gyldig billedlegitimation i situationer, hvor sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år ved salg af tobaksvarer, 16 år ved salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 og derover og 18 år ved salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover. I tilfælde hvor kunden ikke kan fremvise billedlegitimation eller fremviser mangelfuld legitimation, skal sælgeren undlade at gennemføre salget.

...

I stk. 4 fastsættes, at butikker, hvor der foregår detailsalg, ved synlig skiltning skal informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted, hvis kunden viser gyldig billedlegitimation, såfremt sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser.

Ved butikker forstås også salg på internettet.

Bestemmelsen omfatter udelukkende butikker, hvor der foregår detailsalg, herunder salg på internettet. Det gælder f.eks. supermarkeder, dagligvareforretninger, købmænd, kiosker, tankstationer m.v. Ved synlig skiltning forstås, at det umiddelbart skal være muligt at orientere sig om skiltningen i forbindelse med betalingskasser og lignende.

I stk. 5 bemyndiges ministeren for sundhed og forebyggelse til at fastsætte nærmere regler om udformningen, udstedelsen og opsætningen af skilte vedrørende krav om billedlegitimation ved køb af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer i tilfælde, hvor sælgeren er i tvivl om, hvorvidt kunden opfylder alderskravene. De obligatoriske skilte skal kunne erhverves gratis af den enkelte butik m.v. hos Sundhedsstyrelsen. Generelt set vil der i udformningen af skiltene bl.a. skulle lægges vægt på, at skiltene er let aflæselige under hensyn til god information.

...”

Rettenns begrundelse og afgørelse

forhold 1

Det lægges ubestridt til grund, at Sikkerhedsstyrelsen den 17. juli og 17. september 2020 udførte kontrolbesøg på hjemmesiden *Hjemmeside1* og konstaterede, at der ikke på hjemmesiden var et alderskontrollsystem. Tiltalte har ved sin forklaring bekræftet dette. Tiltalte har samtidig forklaret, at der ikke blev gennemført salg fra hjemmesiden.

Der er rejst tiltale i sagen for overtrædelse af § 5, stk. 1, jf. § 2 a, stk. 2 og stk. 3, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, ved den 17. juli 2020 og den 17. september 2020 som ejer af *Virksomhed* og erhvervsmæssig sælger af alkohol, på hjemmesiden *Hjemmeside1*, ikke at have sikret sig imod salg af alkohol til personer under henholdsvis 16 og 18 år, idet virksomheden ikke drev et alderskontrollsystem.

Efter ordlyden af lovens § 2 a stk. 2 og 3, bemærkningerne hertil, sammenholdt med strafbestedelsen i § 5, stk. 1, finder retten ikke, at der kan stilles krav om etablering af et mere generelt alderskontrollsystem ved salg af alkoholholdige drikkevarer, der foregår via internethandel på en hjemmeside, eller at der kan pålægges straf for manglende etablering af et sådant system, idet det må kræve klar lovhjælp.

Retten bemærker, at der som sagen er oplyst, ikke har foreligget konkret salg af alkoholholdige drikkevarer på hjemmesiden *Hjemmeside1*.

Herefter frifindes *Tiltalte*.

forhold 2

Efter bevisførelsen, sammenholdt med tiltaltes egen forklaring herom, finder retten det bevist, at tiltalte på sin hjemmeside *Hjemmeside2* ved kontrolbesøget den 17. juli og 17. september 2020 udbød alkoholholdige drikkevarer til salg, og at hjemmesiden ikke var forsynet med synlig skiltning udarbejdet af Sundhedsstyrelsen.

Kravet om synlig skiltning i § 2 a, stk. 4, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, gælder for butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer. Af bemærkningerne til lovens § 2 a, stk. 4, fremgår det, at ved butikker forstås også salg på internettet.

Da kravet om synlig skiltning således var overtrådt på hjemmesiden *Hjemmeside2*, findes tiltalte skyldig i overensstemmelse med den rejste tiltale.

Henset til sagens forløb og karakter, samt sagens konkrete omstændigheder, finder retten, at bøden bør bortfalde, jf. straffelovens § 83, 2. pkt.

Thi kendes for ret:

Tiltalte frifindes i forhold 1.

Den af tiltalte, *Tiltalte*, forskyldte bødestraf i forhold 2, bortfalder.

Sagens omkostninger betales af statskassen.